

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1927"

Személy

Szerző: .....

Cím: *Ahová a pestiek kirándulnak*

Forrás: .....

*Magyarország*Bp
(Hely)1927. 4. 10.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Ahová a pestiek kirándulnak

Kitavasodott; s már az első ünnepnapon megindult a pesti emberek áradata a budai hegyek közé kiránduló-csoportok járnak mindenfelé, hogy keressék és élvezzék a természet szépségeit. A budai hegyek között sok-sok kirándulási hely és nevezetesség van, s a legtöbb már eme nevezetességben is egy-egy régi emlékek hordozója, vagy őre.

A *Gellérthegyről*, amely mindjárt szemközt van a város szívével, kevesen tudják, hogy a hegyet évszázadokig *Pesti hegy*-nek hívták, aminthogy a mai Tabán neve is *Kispest* volt, szemben a mostani *Pest*-tel, amelyet akkor *Nagy-Pest*-nek neveztek. A mai *Lágymányos* helyén viszont falu volt, amelyet *Szent Gellértfalva*-nak hívták. Csak később lett a hegy neve is a vértanu püspökről: *Gellérthegy*.

A *Gellért-fürdő* neve nem is olyan régen még *Sáros-fürdő* volt. Itt építették a törökök legszebb fürdőjüket, az *Aga-fürdőt*, s ott, ahol most a Gellért-szállóban délutánonként összegyülekezik a közönség, állott a török nők fürdője, amelyet *Szüzek fürdőjé*-nek neveztek. A fürdő fölött levő barlangot, ahol most templom is épült, évszázadokig *Szent Iván barlang*-nak hívták, s a legenda szerint ez a közepkorban egy híres remete lakóhelye volt.

A *Sashegy* neve régebben *Királyhegy* volt, mert az Árpádok abatt ez a hely a király vadászterületéhez tartozott. Később, amikor a pálos-barátoké lett: *Paphegy*, *Bárdhegy*, majd *Istenhegy* lett a neve. A *Sashegy* nevet

onét kapta, mert 1686-ban, amikor Budát a törököktől visszafoglalták, sokak repültek onét a vár felé.

A *Farkasrét* neve nem a farkasoktól ered, hanem a *farkasalm*-tól, amely ott termett és amelyet soká gyógyszerszám használtak. A *Pörsinger-major* 1700 körül *Börsinger* budai városhíró présháza volt. Távolabb a *Törökugrató* nevet onét kapta, mert Budavár bevétele után az egyik fogságba jutott török tiszt szégyenében a mélységbe ugrott alá. A *Hussonnégyökrös-hegy* neve is a törökidőkből való; a vár ostromához huszonnégy ökrrel huzták fel oda az ágyukat. A *Sodóhegy* is a török ellen harcoló és ott táborozó sváb katonaságtól kapta a nevet. A hegyet 1847-ben Buda város tanácsa *Istenhegy*-nek nevezte el; ez a név azonban sohasem ment át a köztudatba, annál is inkább, mert az *Istenhegy* sokáig tulajdonképpen a *Sashegy* neve volt. A *Városhut*, neve a *Nádorhut*, is eltűnt már. Ezt a kutat századokig *Doktorhut*-nak hívták, mert 1688-ban Eberhardt von Eversling törzserőseket késettett, hogy ebből a kútból lássák el vizzel Budát s később *Kerekesencsimer* Koadrád jezsuita valóban meg is csinálta a vízvezetékét. A *Nádorhut* nevet onét kapta, hogy József nádor állandóan onét vitette magának az ivóvizet.

A *Béla király utja* elnevezés azért érdekes, mert ezt az utat tulajdonképpen *délakuti-ut*-nak hívták, miután a bélakuti apátságához és templomához vezetett. A *Normafa* nevet onét kapta, hogy *Schodolná*, a Nemzeti Színház híres énekesnője egyszer íróné és művészek társaságában oda kirándulván, a fa tövében elénekelte Bellini: „Norma” operájának nagy áriáját. A *Makkos Mária* helyén régebben egy kis kápolna állott, amelyet a törökök lerom-

oltak, azonban a hívők a Szűz Mária képét egy tölgyfára akasztották s így mentették meg. A *Virdányos* nevet a Svábhegy lejtőjének a negyvenes években adták; nyilván a nyelvújítók hatása alatt. A *Karthausi-ház*-at valóban Eötvös József báró építette, de a *Karthauz* nem ott írta. A *János-hegyet* a pálosok nevezték el ekként, miután 1235-ben *Hench János gróf* budai bíró ajándékozta nekik ezt a területet. A *Királykut* neve újabban

Béla király kutja lett hivatalosan. *Királykut*-nak pedig onét nevezték, mert *Mátyás király* kedvence helye volt.

Béla helyén volt *Mátyás király* vadaskertje. A *Remete Mária* onét kapta nevet, hogy a svájci *Mária-Binsiedel* bucsujáró hely híres csodatévő *Mária-képének* másolatát a XVIII. század elején *Toporcser Katalin* budai polgárnő ott egy tölgyben elhelyezte. A *Hidegkut* nevet a Remetehegy alján fakadó forrás után kapta, a *Hármas határhegy* pedig onét, hogy ott szögeltett össze Buda, Óbuda és *Hidegkut* határa. Régebben *Mongorós* volt a neve.

A *Zugliget* neve vaddisznókban való gazdagság révén *Sauwinkel* volt. Ezt a *Sauwinkelt* fordították tévesen *Auwinkel*-nek értve — *Zugliget*-re. A *Fácán* nevet *Mátyás király* fácsánosáról kapta. A *Szarvas* valamikor *Lasskovszky* pesti ügyvéd birtoka volt; száz év előtt ő építette a vendéglőt és nevezte el *Szarvasnak*. A *Hunyadi-órom* neve nem is olyan régen még általában *Lasskovszky-hegy* volt. A *Lasskovszky*-birtokon és a *Fácánon*

kívül volt a *Sigroy*-birtok, amelyen kápolna állott haranggal. Így lett a birtokba áthasított völgy neve: *Harangvölgy*. A *Diamant* nevet onét kapta, hogy *Mátyás király*nak kedvence leshelye volt — vadkan-vadászaton. Mellette az *Isteneseme* nyaralóban, amely most

a *Haggenmacher*-családé, fogták el 1837-ben *Kossuth Lajost*. Az *Antal-sikla* nevet egy *Szent Antal*-szoborról kapta, a *Vajda-bérc* pedig *Vajda Péter* költőtől, aki *Dalhon* címmel versben énekelte meg.

A *Szép juhásznő* neve *Mátyás király* egyik kalandjával kapcsolatos, a *Pálhegy* nevet a pálos-kolostorról kapta, a *Báthory-barlang* *Báthory László* pálos szerzetesről, aki ott husz évig remeteként élt és a biblia magyar fordításán dolgozott, a *Kurtács* pedig onét, hogy *Rákóczi* kurucjai onét zaklatták a budai vár őrzetére rendelt labancokat.

A *Lipótmező* régebben *Nyék* nevet viselt; *Söpp* *Lipót* molnáról nevezték el, aki száz év előtt tulajdonosa volt. A *Törökös* a budai várból menekülő török katonaság három-ezer főnyi veszteségére emlékeztet. A *Vadás-*